

**VIOLENȚĂ ȘI TEROARE
ÎN ISTORIA RECENTĂ
A ROMÂNIEI**

**Institutul Național pentru Studierea
Holocaustului din România „Elie Wiesel”**

**VIOLENȚĂ ȘI TEROARE
ÎN ISTORIA RECENTĂ
A ROMÂNIEI**

**Editura Universitară
București 2006**

Ediție îngrijită: George Voicu
Tehnoredactare computerizată: Ameluța Vișan
Coperta: Adrian Dan

Copyright © 2006
Editura Universitară
Director: Jur. Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 33,
Sector 1 , București
Tel./Fax: 021 - 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
www.librariauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

EDITURĂ RECUNOSCUTĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR
(C.N.C.S.I.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Violență și teroare în istoria recentă a României / Institutul
Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”. -
București : Editura Universitară, 2006

Bibliogr.

ISBN (10) 973-749-068-1; ISBN (13) 978-973-749-068-1

I. Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie
Wiesel” (București)

323.1(=411.16)(498)“1941/23.05.20061944”
94(=41.16)(498)“1941/23.05.20061944”

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii Universitare.

Distribuție: tel./fax: 021-315.32.47
comenzi@editurauniversitara.ro

ISBN (10) 973-749-068-1; ISBN (13) 978-973-749-068-1

Sumar

<i>Cuvânt înainte</i>	7
<i>Cuvânt de deschidere</i> , Mihail E. Ionescu	9
<i>Mesaj al Președinției</i> , Ștefan Deaconu	13
<i>Mesaj al Ministerului Culturii și Cultelor</i> , Virgil Ștefan Nițulescu – Secretar de Stat	15
<i>Pogromul de la București: influențe germane, reacții interne și repercusiuni asupra politicii regimului fascist față de evrei</i> , Jean Ancel	21
<i>Mărturia unui supraviețuitor al pogromului</i> , Ben Zvi Itzak	39
<i>Ipostaze ale terorii. Atacul asupra iudaismului</i> , Gina Pană	49
<i>Retică și stereotipuri antisemite în Cuvântul Legionar (octombrie 1940 - ianuarie 1941)</i> , Lya Benjamin	60
<i>Pogromul de la București. Oameni și locuri</i> , Anca Ciuciu și Alexandru Florian	86
<i>Masă rotundă</i>	114
<i>Victime ale pogromului de la București – 21-23 ianuarie 1941</i>	137
<i>Sinagogi și clădiri devastate în timpul rebeliunii</i>	139
<i>Imagini de la Conferința internațională, București 2006</i>	141

Cuvânt înainte

În perioada 21-23 ianuarie 1941 în România a avut loc rebeliunea legionară, care a culminat cu pogromul evreilor de la București. Peste 120 de avrei au fost uciși în aceste împrejurări de către legionari. În acest an (2006) s-au împlinit 65 de ani de la aceste tragice evenimente. Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România "Elie Wiesel", în colaborare cu Federația Comunităților Evreiești din România, a organizat, în ziua de 23 ianuarie 2006, conferința Internațională cu tema *Violență și teroare în istoria recentă a României - 65 de ani de la pogromul de la București*.

Conferința a fost un bun prilej pentru analiza, discutarea și evaluarea unor aspecte culturale, politice și sociale care în acea perioadă au concurat la intensificarea manifestărilor de antisemitism. Odată cu instaurarea Statului Național Legionar, în septembrie 1940, în România antisemitismul a început să se consolideze ca politică de stat. Manifestările extreme ale politicii antisemite a statului au fost deportarea și exterminarea unei părți însemnate a populației evreiești din România și teritoriile administrate de ea, în perioada 1941-1942. Văzut din perspectiva timpului, a anilor care au trecut de la pogromul din București, el apare astăzi ca apogeul manifestărilor și a politicii antisemite legionare. În același timp, nu e mai puțin adevărat că politica de exterminare a evreilor din România avea să devină realitate după îndepărtarea legionarilor de la putere. Intrarea României în războiul antisovietic alături de Germania nazistă,

în iunie 1941, a deschis calea deportării și exterminării unui număr important de evrei din România.

Studiile și mărturiile prezentate la această conferință, precum și dezbaterile care au avut loc, au adus noi argumente științifice pentru combaterea manifestărilor de negare a Holocaustului din România și pentru susținerea unor mesaje educaționale credibile despre evenimente negative din istoria recentă a țării noastre. La conferință a participat: Ștefan Deaconu, consilier prezidențial; Virgil Ștefan Nițulescu, secretar de stat în Ministerul Culturii și Cultelor; dr. Aurel Vainer, președintele Federației Comunităților Evreiești din România; dr. Mihail E. Ionescu, directorul general al Institutului Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; dr. Jean Ancel (Israel); dr. Ben Zvi Itzhak, supraviețuitor (Israel); dr. Lya Benjamin, cercetător la Centrul pentru Studiarea Istoriei Evreilor din România; ddr. Gina Pană, Facultatea de Filozofie București; Anca Ciuciu, documentarist la Centrul pentru Studiarea Istoriei Evreilor din România; dr. Alexandru Florian, director executiv al Institutului Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; dr. Michael Shafir, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj; dr. Liviu Rotman, profesor universitar la Școala Națională de Științe Politice și Administrative; Paul Schwarty, vicepreședinte al Federației Comunităților Evreiești din România; Țicu Goldstein, supraviețuitor; Aurel Streja, Federația Comunităților Evreiești din România; Florin Manole, Centrul de Studii Roma al Facultății de Istorie de la Universitatea București. Comunicările și opiniile participanților le-am adunat în paginile care urmează.